

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

"بایدها و نبایدهای مدیریت مطلوب"

(بر اساس بیانات رهبر معظم انقلاب در سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۹۸)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: امید جلوداریان

این پژوهش به بررسی، شاخص یابی و محوربندی بیانات رهبر معظم انقلاب درباره مدیریت مطلوب و قوی اختصاص دارد.

تحلیل محتوای بیانات رهبر انقلاب در سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۹۸ نشان داد که ایشان معیارهای کلی مدیریت مطلوب را براساس حکومت علوی، "عدالت"، "پاکدامنی"، "پارسایی" و "با مردم بودن" می‌دانند.

نکته دیگری که رهبر انقلاب از ویژگی‌های مدیریت مطلوب برمی‌شمارند و برآن تاکید می‌کنند، "انقلابی بودن" است. رفتار عاقلانه و مدبرانه و مجاهدانه، نگهبانی از دستاوردهای انقلاب و مبانی نظام، مدیریت جهادی و روحیه ایمانی از دیگر مشخصه‌های مدیریت مطلوب از نظر رهبر انقلاب است.

رهبر انقلاب البته درباره جهادی بودن ملاحظاتی دارند که از جمله آنها با تدبیر حرکت کردن، تلاش مضاعف و خستگی ناپذیر و بدون چشمداشت، منفعل نبودن در برابر دشمن، اشراف میدانی بر مشکلات و پرهیز از بی‌نظمی است.

"متقی بودن" از دیگر بایدهای مدیریت مطلوب براساس بیانات رهبر انقلاب است. داشتن نیت الهی و صداقت، رعایت بیت‌المال و اجتناب از مال اندوزی و دنیاطلبی، پرهیز از شهوات معنوی به ویژه قدرت‌طلبی، دقت در پایمال نشدن حقوق مردم، پرهیز از اسراف و زندگی اشرافی و نترسیدن از هیچ قدرتی غیر از خدا از مواردی هستند که در این باره از بیانات رهبر انقلاب به دست آمده است.

از دیگر ویژگی‌های مدیریت مطلوب از نظر رهبر انقلاب می‌توان به "مسئولیت‌پذیر و دلسوز بودن"، "متعهد بودن به مردم و نظام اسلامی"، "توجه به اولویت‌ها"، "اتکای به پروردگار و یاری او"، "عمل مبتنی بر علم و درایت" و "ملاحظه جوانب و آثار اظهارنظرها و اقدامات" اشاره کرد.

رهبر انقلاب همچنین بر سرگرم اختلافات فرعی نشدن مدیران و پرداختن به مسائل و خطوط اصلی، دچار نشدن به کم‌کاری و سهل‌انگاری، نپرداختن به ثروت اندوزی، مراقبت درخصوص نفوذ فساد و اجتناب از هرگونه اختلاط با اهداف غیرمشروع یا اهداف غیرمقبول و غیراخلاقی تاکید می‌کنند.

الف) معیارهای کلی مدیریت مطلوب بر اساس حکومت علوی:

- ۱- عدالت
- ۲- پاکدامنی
- ۳- پارسایی
- ۴- با مردم بودن

ب) بایدهای مدیریت مطلوب و قوی:

- ۱- انقلابی فعال پُر تحرک باشد:
 - ۱-۱- رفتار عاقلانه و مدبرانه و مجاهدانه
 - ۲-۱- نگهبانی از دستاوردهای انقلاب و مبانی نظام
 - ۳-۱- مدیریت جهادی
 - ۴-۱- روحیه ایمانی
- ۲- جهادی باشد:
 - ۱-۲- با تدبیر حرکت کردن
 - ۲-۲- پُرکاری و شب و روز نشناختن در پیگیری کارها:
 - ۱-۲-۲- پرهیز از تنبلی، بی‌حالی و کم‌انگیزی
 - ۲-۲-۲- تلاش مضاعف و خستگی‌ناپذیر و بدون چشمداشت
 - ۳-۲- منفعل نبودن در برابر دشمن
 - ۴-۲- اشراف میدانی بر مشکلات:
 - ۴-۲-۱- حضور در صحنه و لمس مشکلات
 - ۵-۲- مدیریت شجاعانه و امیدوارانه
 - ۶-۲- داشتن اخلاص
 - ۷-۲- کاهش دیوان‌سالاری‌های فرسوده
 - ۸-۲- پرهیز از بی‌نظمی
 - ۸-۲-۱- نظم، از خطوط اصلی انقلابی‌گری
- ۳- تقوا داشته باشد:
 - ۱-۳- نیت الهی
 - ۲-۳- صداقت
 - ۳-۳- عدل و ورع و استقامت:
 - ۳-۳-۱- ایستادگی بر اهداف اسلام و جمهوری اسلامی
 - ۴-۳- رعایت بیت‌المال
 - ۵-۳- اجتناب از مال‌اندوزی و دنیاطلبی

بایدها و نبایدهای مدیریت مطلوب

- ۳-۶- پرهیز از شهوات معنوی به ویژه قدرت‌طلبی
- ۳-۷- دقت در پایمال نشدن حقوق مردم
- ۳-۸- به سیره پیامبر و ائمه در خصوص پرهیز از اسراف و زندگی اشرافی تمسک کند
- ۳-۹- از هیچ قدرتی غیر از خدا نترسد
- ۳-۱۰- زندگی و آینده خود را به دست قدرت‌ها نسپرد
- ۳-۱۱- اجتناب از گناه و خیانت
- ۴- به آرمان‌های مهم جمهوری اسلامی توجه داشته باشد:
- ۴-۱- توحید و شریعت الهی
- ۴-۲- عدالت
- ۴-۳- آزادی
- ۴-۴- استقلال
- ۵- مسئولیت‌پذیر و دلسوز باشد
- ۶- به مردم و نظام اسلامی متعهد باشد:
- ۶-۱- مردمدار باشد
- ۷- برای انجام کار کفایت لازم را داشته باشد
- ۸- به اولویت‌ها توجه داشته باشد
- ۹- نیروهای بااستعداد را تشویق کند
- ۱۰- به پروردگار و یاری او اعتماد داشته باشد:
- ۱۰-۱- و من یتق الله يجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لایحتسب
- ۱۰-۲- دعا، یاد خدا و اصلاح دل‌ها، کلید حل مشکلات
- ۱۰-۳- تاکید بر مراقبه برای مبتلا نشدن به غفلت و سقوط
- تدریجی
- ۱۱- مبتنی بر علم و درایت کار کند:
- ۱۱-۱- حکمت و خردگرایی داشته باشد
- ۱۲- جوانب و آثار اقدامات و اظهارنظرها را ملاحظه کند:
- ۱۲-۱- کار کارشناسی و مطالعه درست بکند

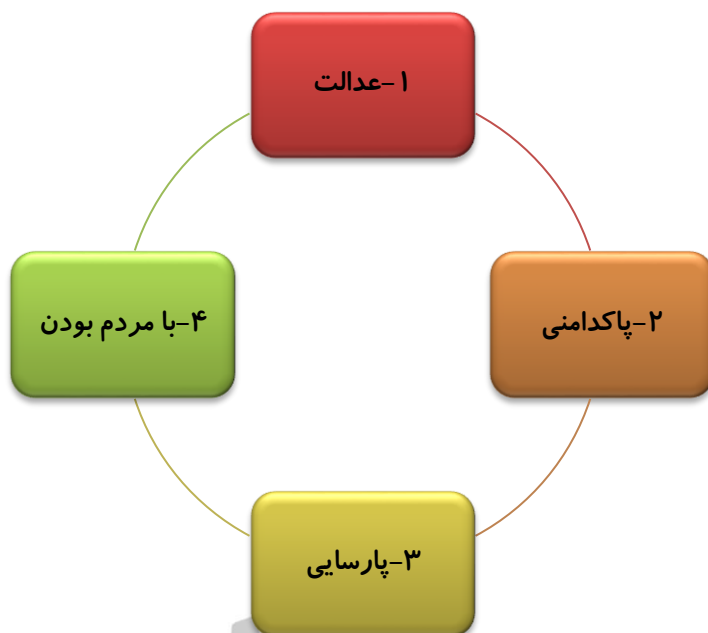
بایدها و نبایدهای مدیریت مطلوب

بایدها و نبایدهای مدیریت مطلوب

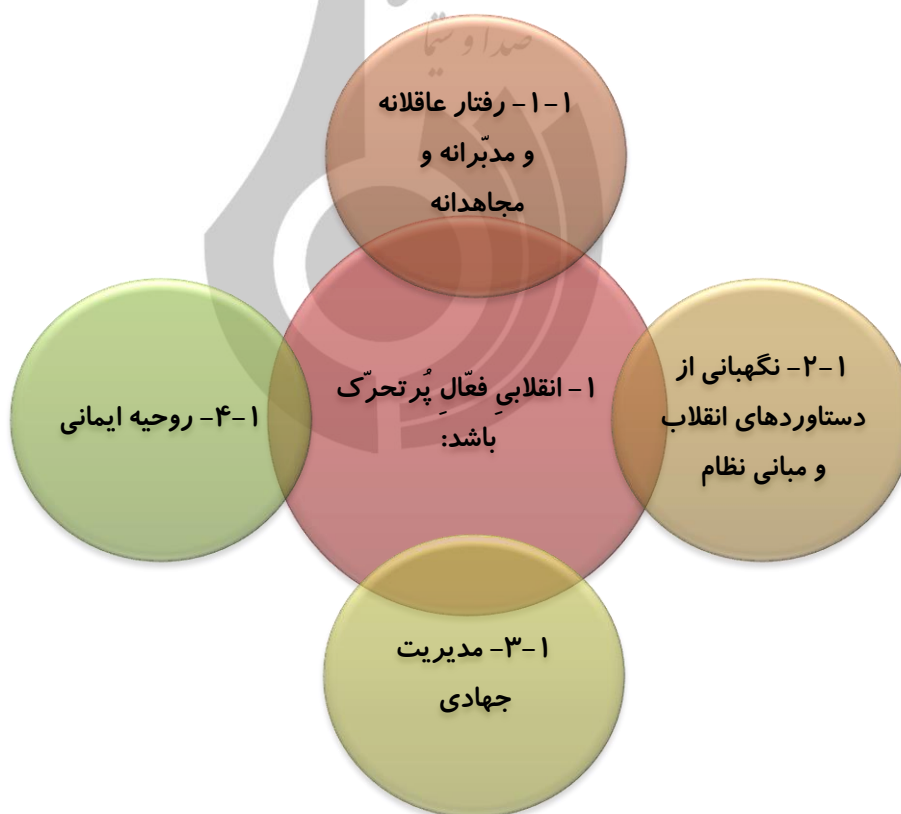
ج) نبایدها:

- ۱- ضعیف، بی حال و ناامید و بی تحرک نباشد
- ۲- غیرانقلابی نباشد
- ۳- سرگرم اختلافات داخل کشور نشود
- ۴- سرگرم اختلافات فرعی و اختلافات سطحی نشود
- ۵- از مسائل و خطوط اصلی غافل نشود
- ۶- به تنبلی، بیروحیگی، کم کاری، سهل انگاری و یأس دچار نشود
- ۷- دارای انگیزه‌ای جز خدمت به کشور نباشد
- ۸- به دنبال جمع ثروت برای خود نباشد
- ۹- کارها را به حوادث و قضا و قدر نسپرد
- ۱۰- از هرگونه اختلاط با اهداف غیرمشروع یا اهداف غیرمقبول و غیراخلاقی اجتناب کند
- ۱۱- از نفوذ فساد در دستگاه جلوگیری کند

الف) معیارهای کلی مدیریت مطلوب براساس حکومت علوی:

ب) بایدهای مدیریت مطلوب و قوی:

۳-۳-۱- ایستادگی بر اهداف اسلام
و جمهوری اسلامی

۳-۳- عدل و ورع و استقامت:

۳-۴- رعایت بیت‌المال

۳-۵- اجتناب از مال اندوزی و دنیاطلبی

۳-۶- پرهیز از شهوات معنوی به ویژه قدرت طلبی

۳-۷- دقت در پایمال نشدن حقوق مردم

۳-۸- به سیره پیامبر و ائمه در خصوص پرهیز از اسراف و زندگی اشرافی تمسک کند

۳-۹- از هیچ قدرتی غیر از خدا نترسد

۳-۱۰- زندگی و آینده خود را به دست قدرت‌ها نسپرد

۳-۱۱- اجتناب از گناه و خیانت

۴-۱- توحید و
شریعت الهی

۴-۲- به آرمان‌های
مهم جمهوری
اسلامی توجه داشته
باشد:

۴-۴- استقلال

۴-۲- عدالت

۴-۳- آزادی

۵- مسئولیت پذیر و دلسوز باشد

۶- به مردم و نظام اسلامی متعهد
باشد:

۶-۱- مردم دار باشد

صدرا و شیا

۹- نیروهای
با استعداد را تشویق
کند

۷- برای انجام کار
کفایت لازم را داشته
باشد

۸- به اولویت‌ها توجه داشته
باشد

۱۰- به پروردگار و یاری او
اعتماد داشته باشد:

۱۰-۱- و من یتق الله
یجعل له مخرجا و یرزقه
من حیث لایحتسب

۱۰-۲- دعا، یاد خدا و
اصلاح دلها، کلید حل
مشکلات

۱۰-۳- تاکید بر مراقبه
برای مبتلا نشدن به غفلت
و سقوط تدریجی

۱۱- مبتنی بر علم و درایت کار
کند:

۱۱-۱- حکمت و
خردگرایی داشته باشد

۱۲- جوانب و آثار اقدامات و
اظهارنظرها را ملاحظه کند:

۱۲-۱- کار کارشناسی و
مطالعه درست بکند

ج) نبایدها:

۱- ضعیف، بی حال و ناامید و بی تحرک نباشد

۲- غیرانقلابی نباشد

۳- سرگرم اختلافات داخل کشور نشود

۴- سرگرم اختلافات فرعی و اختلافات سطحی نشود

۵- از مسائل و خطوط اصلی غافل نشود

۶- به تنبلی، بی روحیگی، کم کاری، سهل انگاری و یأس دچار نشود

۷- دارای انگیزه‌های جز خدمت به کشور نباشد

۸- به دنبال جمع ثروت برای خود نباشد

۹- کارها را به حوادث و قضا و قدر نسپرد

۱۰- از هرگونه اختلاط با اهداف غیرمشروع یا اهداف غیرمقبول و غیراخلاقی اجتناب کند

۱۱- از نفوذ فساد در دستگاه جلوگیری کند

– جدول شاخص ها و محور ها به استناد عین عبارات

ردیف	موضوع	مهم ترین محور ها	مستندات
۱	بایدها و نبایدهای مدیریت مطلوب:	<p>الف) معیارهای کلی مدیریت مطلوب براساس حکومت علوی:</p> <p>۱- عدالت</p> <p>۲- پاکدامنی</p> <p>۳- پارسایی</p> <p>۴- با مردم بودن</p> <p>ب) بایدهای مدیریت مطلوب و قوی:</p> <p>۱- انقلابی فعال</p> <p>۱-۱- رفتار عاقلانه و مدبرانه و مجاهدانه</p> <p>۲-۱- نگهبانی از دستاوردهای انقلاب و مبانی نظام</p> <p>۳-۱- مدیریت جهادی</p> <p>۴-۱- روحیه ایمانی</p> <p>۲- جهادی باشد:</p> <p>۱-۲- با تدبیر حرکت کردن</p> <p>۲-۲- پُرکاری و شب‌وروز</p> <p>نشناختن در پیگیری کارها:</p> <p>۲-۲-۱- پرهیز از تنبلی، بی حالی و کم‌انگیزگی</p>	<p>« ما هر جا یک مدیریت انقلابی فعال پُر تحرک داشتیم، کار پیش رفته است... باید مدیرانمان ان‌شاء‌الله پُر انگیزه‌تر باشند، کارآمدتر باشند، تلاش بیشتری را انجام بدهند، و به حول و قوه‌ی الهی همین‌جور هم خواهد شد. من به‌طور قاطع عرض میکنم که اگر مدیریت در بخشهای مختلف کشور، متدین باشد، انقلابی باشد و کارآمد باشد، همه‌ی مشکلات کشور حل خواهد شد؛ ما مشکل غیرقابل حلی در کشور نداریم... ما بن‌بست نداریم؛ ما راهی که نتوانیم حرکت کنیم و پیش برویم نداریم؛ ما میتوانیم پیش برویم، یک خرده بایستی به خودمان تحرک ببخشیم. یکی از الزامات، مدیریت کارآمد و متعهد و متدین است. مسئولان بالای کشور، برای بخشهایی که به تولید ارتباط پیدا میکند، مدیریتهای کارآمد بگذارند؛ مدیریتهای بانشاط، با حال؛ مدیریتهای علاقه‌مند، پُر انگیزه، قوی^۱».</p> <p>« یکی از مشکلات عمده‌ی ما در کشور پیگیری نکردن است؛ کار را خوب شروع میکنیم [اما] پیگیری لازم همیشه وجود ندارد؛ در بعضی از موارد چرا؛ هر جا خوب پیگیری کردیم، به نتایج خیلی خوب رسیدیم، در بسیاری از جاها هم کار، وسط کار متوقف میشود، پیگیری نمیشود؛ این یکی از مشکلات اساسی است. هر کدام از شماها در بخشهای مختلف، مدیریت دارید؛ مدیران کشور باید به این مسئله توجه کنند که پیگیری بسیار مهم است^۲».</p> <p>« مدیریت جهادی مخصوص دولت نیست، شامل مجلس هم هست؛ طبعاً در حوزه‌ی کار مسئولیت خود مجلس، یعنی تقنین و نظارت که عمده‌ترین مسئولیتهای مجلس است. این مسئولیتها اگر به‌طور جدی، به‌دور از انگیزه‌های شخصی، به‌دور از هر چیزی جز انگیزه‌ی خدمت به مصالح کشور انجام بگیرد، بزرگ‌ترین کار جهادی است؛ کار جهادی یعنی این؛ انگیزه‌های گوناگون را نباید دخالت داد، اولویتها را باید نگاه کرد^۳».</p> <p>« امروز شما جوانهای این کشور، فعالان این کشور و مدیران جهادی بارز، توانسته‌اید خودتان را به رتبه‌ی بالای ساخت نیروگاه‌های گازی برسانید... این خیلی مهم است. آن سالها به ما میگفتند نمیشود، اما با پشتکار، با همت، با توکل به خدای متعال، با تشویق نیروهای بااستعداد، با عزم راسخی که مدیران ما به کار بردند، این کار اتفاق افتاد^۴».</p> <p>« عامل مهم مدیریت جهادی عبارت است از خودباوری و اعتماد به نفس و اعتماد به کمک الهی. در همه‌ی کارها توکل به خدای متعال و استمداد از کمک الهی [کنیم]؛ به کمکهای الهی اعتماد کنیم. اوقتی [شما از خدای متعال کمک میخواهید، راه‌ها به‌سوی شما باز میشود؛ و من یتق الله يجعل له مخرجاً، و برزقه من حيث لا يحتسب. این رزقی که در این آیه و در آیات دیگر گفته شده است، به شکلهای مختلفی به من و شما میرسد؛ گاهی شما ناگهان در ذهنتان یک چیزی برق میزند، میدرخشد، راهی باز میشود؛ این رزق الهی است؛ در یک برهه‌ی فشار، ناگهان یک امید وافری در دل شما به‌وجود می‌آید؛ این همان رزق الهی است^۵».</p>

۱ . بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۶/۰۱/۰۱

۲ . بیانات در دیدار مسئولان و فعالان محیط زیست، منابع طبیعی و فضای سبز ۱۳۹۲/۱۲/۱۷

۳ . بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۱۳۹۳/۰۳/۰۴

۴ . بیانات در دیدار کارگران در گروه صنعتی مپنا ۱۳۹۳/۰۲/۱۰

۵ . بیانات در دیدار کارگران در گروه صنعتی مپنا ۱۳۹۳/۰۲/۱۰

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		۲-۲-۲- تلاش مضاعف و خستگی ناپذیر و بدون چشمداشت	- «اگر مدیریت جهادی یا همان کار و تلاش با نیت الهی و مبتنی بر علم و درایت حاکم باشد، مشکلات کشور، در شرایط کنونی فشارهای خباثت آمیز قدرتهای جهانی و در شرایط دیگر، قابل حل است و کشور حرکت رو به جلو را ادامه خواهد داد» ^۱ .
		۲-۳- منفعل نبودن در برابر دشمن	- «یک شاخص دیگر از شاخصهای دولت مطلوب، مسئله‌ی حکمت و خردگرایی در کارها است؛ کار کارشناسی، مطالعه‌ی درست، ملاحظه‌ی جوانب و آثار و تبعات یک اقدام، و حتی گاهی ملاحظه‌ی تبعات یک اظهارنظر. گاهی یک اظهارنظر از سوی یک مسئول دارای جایگاه و به اصطلاح دارای تربیون، دارای منبر، یک تأثیرات سونی میگذارد که این تأثیرات را اگر انسان بخواهد برطرف کند، میبایستی کار کند؛ همان قضیه‌ی سنگ توی چاه است؛ واقعاً مشکلات ایجاد میکند. بایستی سنجیده اظهارنظر کرد؛ این جور نباشد که ما حالا یک مدیری هستیم، یک مسئولی هستیم، درباره‌ی یک مسئله‌ای یک مطلبی به ذهنمان میرسد، کارشناسی نشده، بررسی نشده، جوانب دیده نشده، این را نباید پرتاب کرد در فضای افکار عمومی؛ گاهی اوقات جمع کردنش کار سخت و مشکلی است. این خردگرایی و حکمت در مدیریتها و در کارها است» ^۲ .
		۲-۴- اشراف میدانی بر مشکلات:	
		۲-۴-۱- حضور در صحنه و لمس مشکلات	
		۲-۵- مدیریت شجاعانه و امیدوارانه	- «از جمله‌ی شقوق خردگرایی و حکمت در مدیریتها، استفاده از ظرفیت بالای کارشناسی است در مسائل کشور که خوشبختانه ما در زمینه‌ی کارشناسی، امروز ظرفیت خیلی خوبی در کشور داریم؛ انصافاً انسان نگاه میکند، در بخشهای مختلف، ظرفیت کارشناسی کشور بالا است» ^۳ .
		۲-۶- داشتن اخلاص	
		۲-۷- کسب دیوان‌سالاری‌های فرسوده	- «صداقت و مسئولیت‌پذیری باید در مدیران وجود داشته باشد. هنر یک مدیر این است که مسئولیت‌پذیری داشته باشد. بر مبنای یک پایه منطقی، کار را انجام دهد و مسئولیتش را هم به گردن بگیرد؛ بگوید این کار را کردم، مسئولیتش هم با من است. از مسئولیت نباید هراس داشت» ^۴ .
		۲-۸-۱- نظم، از خطوط اصلی انقلابی‌گری	
		۲-۸-۲- پرهیز از بی‌نظمی	- «من مکرراً عرض کرده‌ام که هر جا مدیریتهای متعهد، مؤمن و دلسوز بر سرکار بودند و با عقل و درایت و ایمان و تعهد نسبت به مردم و نظام اسلامی کار کردند، ما توفیق پیدا کردیم. شما به عرصه کشور نگاه کنید؛ ما در زمینه بخشی از پیچیده‌ترین صنایع - که یک روز صنعتگران این کشور حتی فکرش را نمی‌کردند - به خاطر مدیریتهای کارآمد، به حد مطلوب رسیدیم. بسیاری از بیگانگان، دشمنان و رقیبان حتی حاضر نیستند این واقعیت را باور کنند؛ ولی بالاخره باور می‌کنند؛ چون آثارش را در گوشه کنار می‌بینند... باید مدیریت دلسوز و متعهد زمام کار را در دست گیرد» ^۵ .
		۳- تقوا داشته باشد:	
		۳-۱- نیت الهی	
		۳-۲- صداقت	
		۳-۳- عدل و ورع و استقامت:	
		۳-۳-۱- ایستادگی بر اهداف اسلام و جمهوری اسلامی	- «جدی بودن در کار، آرام نداشتن برای کار، احساس مسئولیت برای اصل اقدام و کار و وظیفه‌ای که بر عهده گرفته، [برای مدیر و مسئول] بسیار مهم است. به همین جهت هم هست که اگر کسی واقعاً در بخشی از بخشهای کشور احساس می‌کند که کفایت لازم برای این کار را ندارد، معلوم نیست که پذیرش آن کار، مشروع باشد. چون قبول این کار، به معنای این
		۳-۳-۲- رعایت بیت‌المال	
		۳-۳-۳- اجتناب از مال اندوزی و دنیاطلبی	

۱. بیانات در دیدار شهردار و اعضای شورای اسلامی شهر تهران ۱۳۹۲/۱۰/۲۳

۲. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۱۳۹۲/۰۶/۰۶

۳. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۱۳۹۲/۰۶/۰۶

۴. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۱۳۸۱/۰۶/۰۴

۵. بیانات در دیدار مسئولان وزارتخانه‌های صنایع و بازرگانی ۱۳۸۰/۰۴/۱۰

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۳-۶- پرهیز از شهوات معنوی به ویژه قدرت‌طلبی</p> <p>۳-۷- دقت در پایمال نشدن حقوق مردم</p> <p>۳-۸- به سیره پیامبر و ائمه در خصوص پرهیز از اسراف و زندگی اشرافی تمسک کند</p> <p>۳-۹- از هیچ قدرتی غیر از خدا نترسد</p> <p>۳-۱۰- زندگی و آینده خود را به دست قدرت‌ها نسپرد</p> <p>۳-۱۱- اجتناب از گناه و خیانت</p> <p>۴- به آرمان‌های مهم جمهوری اسلامی توجه داشته باشد:</p> <p>۴-۱- توحید و شریعت الهی</p> <p>۴-۲- عدالت</p> <p>۴-۳- آزادی</p> <p>۴-۴- استقلال</p> <p>۵- مسئولیت‌پذیر و دلسوز باشد</p>	<p>است که تعهد کند و بپذیرد که این کار را به انجام برساند. این، بدون کفایت و لیاقت، امکان‌پذیر نیست^۱.</p> <p>- «بنده بارها به مسؤولین مختلف کشور، در جاهای مختلف، عرض کرده‌ام: مردم فلان شهر یا فلان روستای دورافتاده‌ی کشور، نظام را در چهره‌ی همان بخشدار یا رئیس پاسگاه نیروی انتظامی یا آن مسؤول مربوطه مشاهده می‌کنند. برای آنان، رئیس جمهور و وزیر و رئیس و معاون و همه، همین است که با او مواجه است. اگر او سالم باشد، امین باشد، مردمدار و دلسوز باشد، نشان این است که کل تشکیلات دولت این‌گونه است. و اگر خدای ناکرده، قدم را کج بردارد، او مقایسه می‌کند و نمی‌شود جلو مقایسه‌اش را گرفت^۲.</p> <p>- «اگر دستگاه مدیریت جامعه، صالح و سالم باشد، خطاهای متن جامعه، قابل اغماض است و در مسیر جامعه، مشکلی به‌وجود نخواهد آورد. اما اگر مدیریت و رأس جامعه، از صلاح و سلامت و عدل و تقوا و ورع و استقامت دور باشد، ولو در میان مردم صلاح هم وجود داشته باشد، آن صلاح بدنه‌ی مردم، نمیتواند این جامعه را به سرمنزل مطلوب هدایت کند. یعنی تأثیر رأس قله و هرم و مجموعه‌ی مدیریت و دستگاه اداره کننده در یک جامعه، این قدر فوق‌العاده است^۳.</p> <p>- «بنده از ضعفهای فعالیت‌های مسئولین کشور در سطح عموم ملت ایران و در طول سالها، آگاهم؛ ضعفهای زیادی وجود داشته که این مربوط به مدیریتهای ما است، مربوط به حرکت عمومی نظام اسلامی نیست... ما هر جا یک مدیریت انقلابی فعال پرتحرک داشتیم، کار پیش رفته است؛ هر جا مدیریتهای ضعیف، بی‌حال، ناامید، غیرانقلابی، و بی‌تحرک داشتیم؛ کارها یا متوقف مانده است، یا انحراف پیدا کرده است. این مسئله‌ای است که وجود دارد؛ یک اشکالی و یک ضعفی است که وجود دارد؛ باید مدیرانمان ان‌شاءالله پُرانگیزه‌تر باشند، کارآمدتر باشند، تلاش بیشتری را انجام بدهند^۴.</p> <p>- «چالشهای درونی ما اینها است: سرگرم شدن به اختلافات در داخل کشور؛ اختلافات فرعی و اختلافات سطحی، ما را سرگرم بکنند، در مقابل هم قرار بدهد، تعارض به‌وجود بیاورد، ما را از مسائل اصلی و از خطوط اصلی غافل بکند؛ این یکی از مصادیق آن چالش اصلی است که عرض شد. از دست دادن انسجام ملت از چالشهای ما است. دچار شدن به تنبلی و بی‌روحیگی، دچار شدن به کم‌کاری، دچار شدن به یأس و ناامیدی، تصور اینکه ما نمیتوانیم، تصور اینکه تا حالا نتوانستیم؛ خیر، همان‌طور که امام فرمودند ما میتوانیم، باید عزم داشته باشیم^۵.</p> <p>- «مدیریت جهادی مخصوص دولت نیست، این مسئولیتها اگر به‌طور جدی، به‌دور از انگیزه‌های شخصی، به‌دور از هرچیزی جز انگیزه‌ی خدمت به مصالح کشور انجام بگیرد، بزرگ‌ترین کار جهادی است؛ کار جهادی یعنی این؛ انگیزه‌های گوناگون را نباید دخالت داد، اولویتها را باید نگاه کرد^۶.</p> <p>- «در نظام اسلامی، مراکز قدرت و کسانی که دستگاههای مختلف و مدیریتهای و امضاءها را در اختیار دارند، باید به جمع ثروت شخصی برای خود، به عنوان یک گناه نگاه کنند. اگر این‌طور شد، آن‌گاه دستها و دامنها پاک خواهد ماند؛ و آلا اگر مسؤولی که فلان تجارت خارجی و فلان</p>

۱. بیانات در مراسم تنفیذ حکم ریاست‌جمهوری حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی ۱۳۷۲/۰۵/۱۲

۲. بیانات در مراسم تنفیذ حکم ریاست‌جمهوری حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی ۱۲/۵/۱۳۷۲

۳. بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۱۳۶۹/۰۴/۲۰

۴. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۶/۰۱/۰۱

۵. بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالروز رحلت حضرت امام خمینی ۱۳۹۳/۰۳/۱۴

۶. بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۱۳۹۳/۰۳/۰۴

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۶- به مردم و نظام اسلامی متعهد باشد:</p> <p>۶-۱- مردمدار باشد</p> <p>۷- برای انجام کار کفایت لازم را داشته باشد</p> <p>۸- به اولویت‌ها توجه داشته باشد</p> <p>۹- نیروهای با استعداد را تشویق کند</p> <p>۱۰- به پروردگار و یاری او اعتماد داشته باشد:</p> <p>۱۰-۱- و من یتق الله يجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لایحتسب</p> <p>۱۰-۲- دعا، یاد خدا و اصلاح دل‌ها، کلید حل مشکلات</p> <p>۱۰-۳- تاکید بر مراقبه برای مبتلا نشدن به غفلت و سقوط تدریجی</p> <p>۱۱- مبتنی بر علم و درایت کار کند:</p> <p>۱۱-۱- حکمت و خردگرایی داشته باشد</p> <p>۱۲- جوانب و آثار اقدامات و اظهارنظرها را ملاحظه کند:</p>	<p>مناقصه بزرگ در اختیار اوست؛ فلان پروژه مهم و پُرخرج زیر امضای اوست و فلان صندوق پول زیر کلید اوست، به خودش اجازه دهد برای منافع شخصی و جمع‌آوری ثروت برای خود یا نزدیکانش، از این امکان - که متعلق به کشور و مردم است - استفاده کند، همان چیزی اتفاق خواهد افتاد که در کشورهای دچار سیستم‌های ظالمانه در گذشته و امروز در دنیا اتفاق افتاده است؛ یعنی ثروت در یک نقطه متمرکز خواهد شد و جمع‌کنندگی و جمع‌کنندگی و فقر خواهند گردید^۱.</p> <p>- «تنبلی و بی‌حالی و سهل‌انگاری و کار را به دست حوادث و قضا و قدر سپردن، اولین بلایی است که ممکن است یک مدیر را از صلاحیت کافی و لازم ساقط کند. جدی بودن در کار، آرام نداشتن برای کار، احساس مسؤلیت برای اصل اقدام و کار و وظیفه‌ای که بر عهده گرفته، بسیار مهم است. به همین جهت هم هست که اگر کسی واقعاً در بخشی از بخشهای کشور احساس می‌کند که کفایت لازم برای این کار را ندارد، معلوم نیست که پذیرش آن کار، مشروع باشد. چون قبول این کار، به معنای این است که تعهد کند و بپذیرد که این کار را به انجام برساند ... رکن سوم از آمادگی مسئول، حفظ طهارت و تقواست. حفظ پاکیزگی در عمل است. اجتناب از هرگونه اختلاط با اهداف غیر مشروع یا اهداف غیر مقبول و غیراخلاقی است. این، شأن سوم است. مدیر خوب، مدبری است که هر کاری را به عهده می‌گیرد، با رعایت اصول اخلاقی صحیح، انجام دهد. در نظام اسلامی، چیزی که به شدت با آن مقابله می‌شود، رسوخ فساد است. در نظام اسلامی، با اعتقاد بد و نادرست، این‌طور مقابله نمی‌شود که با عمل غیر صحیح و عمل غیراخلاقی و خدای ناکرده رسوخ فساد مبارزه می‌شود. چیزی که امروز، در دوران بازسازی، مسؤولین کشور، همکاران دولت، مدیران درجه دو و سه در دستگاههای دولتی، تا پایین‌ترین رده‌ها، باید با دقت مراقب باشند، این است که در این دوران بدانند خطر رسوخ و نفوذ فساد، جدی و فلج‌کننده است. واقعاً فلج‌کننده است^۲.</p> <p>- «من اینجا یادداشت کرده‌ام «مدیریت شجاعانه، امیدوارانه، جهادی، با اشراف میدانی بر مشکلات - خیلی از مشکلات را در اتاق اداره و مدیریت و پشت میز نمی‌شود فهمید، باید رفت در صحنه، در عرصه، تا مشکلات را بتوان لمس کرد- عدم انفعال در برابر دشمن، شرطی نکردن اقتصاد کشور به تصمیم این و آن»؛ یکی از مسائل مهم این است^۳.</p> <p>- «کار جهادی باید انجام بگیرد، مدیریت‌های جهادی باید بر مسائل اقتصادی کشور احاطه داشته باشند، تصمیم‌گیری کنند؛ کار جهادی، کار جهادی یعنی کاری که هم در آن تلاش هست، خستگی‌ناپذیری هست، هم اخلاص هست؛ [یعنی] انسان می‌فهمد که برای خودش، برای پُر کردن کیسه‌ی خودش کار نمی‌کند، دارد برای مردم کار میکند، برای خدا کار میکند؛ هم این، و هم عالمانه؛ یعنی بنشینند و با موازین علمی، با شیوه‌ی دقیق عالمانه راه‌های صحیح را پیدا کنند؛ هم باسواد باشند، کارآمد باشند، هم امکانات گوناگونی داشته باشند؛ اینها بنشینند کار کنند؛ اقتصاد کشور قطعاً شکوفایی پیدا خواهد کرد^۴.</p> <p>- «باید مدیریت جهادی را بر دیوان‌سالاری‌های فرسوده ترجیح بدهیم؛ این یکی از اولویتهای ما است؛ اصرار بر مدیریت جهادی. مسؤولین کشور در قوه‌ی مجریه، در قوه‌ی قضائیه، در بخشهای مختلف، مدیریت جهادی را دنبال نکنند. مدیریت جهادی به معنای بی‌انضباطی</p>

^۱ . بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت عید نیمه‌شعبان ۱۳۸۱/۰۷/۳۰

^۲ . بیانات در مراسم تنفیذ حکم ریاست‌جمهوری ۱۳۷۲/۰۵/۱۲

^۳ . بیانات در دیدار مسؤولان نظام ۱۳۹۸/۰۲/۲۴

^۴ . بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۸/۰۱/۰۱

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۱۲-۱- کار کارشناسی و مطالعه درست بکند</p> <p>(ج) بنایدها</p> <p>۱- ضعیف، بی حال و ناامید و بی تحرک نباشد</p> <p>۲- غیرانقلابی نباشد</p> <p>۳- سرگرم اختلافات داخل کشور نشود</p> <p>۴- سرگرم اختلافات فرعی و اختلافات سطحی نشود</p> <p>۵- از مسائل و خطوط اصلی غافل نشود</p> <p>۶- به تنبلی، بی‌روحیگی، کم‌کاری، سهل‌انگاری و یأس دچار نشود</p> <p>۷- دارای انگیزه‌ای جز خدمت به کشور نباشد</p> <p>۸- به دنبال جمع ثروت برای خود نباشد</p> <p>۹- کارها را به حوادث و قضا و قدر نسپرد</p>	<p>نیست؛ پرکاری، با تدبیر حرکت کردن، شب‌روزی نشناختن و دنبال کار را گرفتن، این معنای مدیریت جهادی است^۱.</p> <p>« بعضی خیال می‌کنند وقتی می‌گوییم انقلابی، یعنی بی‌نظم؛ نخیر، اتفاقاً یکی از خطوط اصلی انقلابی‌گری، نظم است؛ منتها انقلابی، یعنی اینکه خودمان را سرگرم کارهای حاشیه‌ای و تشریفاتی و زرق‌وبرقی و مانند اینها نکنیم؛ کار انقلابی یعنی برای یک مجوز آراهه‌ها را کوتاه کنند. عده‌ای از این کارآفرینان باخلاص و متدین، چندی پیش آمدند با ما ملاقات کردند و گفتند که برای مجوز یک چیز کوچک - که حالا اسم آوردند و بنده نمی‌خواهم جزئیات را بیان کنم - باید انسان از مثلاً ۲۰ یا ۲۵ جا مجوز بگیرد؛ اینها کار غیر انقلابی است. کار انقلابی یعنی آن کسانی که ضوابط را تعیین میکنند، بیایند راه‌ها را کوتاه کنند؛ راه‌های میان‌بر بگذارند جلوی پای مردم، جلوی پای کارآفرین، جلوی پای کسی که می‌خواهد خدمت بکند؛ کارهای لازم اینها است، [مسئولین] دامن همت به کمر بزنند و واقعاً کار کنند^۲.</p> <p>« ایشان با یادآوری کلامی حکمت‌آمیز از امام راحل مبنی بر لزوم پرهیز از شهوات معنوی در ماه رمضان بویژه قدرت‌طلبی، خطاب به مسئولان تأکید کردند: گفتار، رفتار و تصمیم‌های ما مسئولان در سرنوشت مردم مؤثر است، بنابراین مسئولان بیش از همه به تقوا نیاز دارند، چراکه با بی‌تقوایی آنها، حقوق مردم به طرز جبران‌ناپذیری پایمال خواهد شد. رهبر انقلاب اسلامی، «تقوا و امانت‌داری» را جزو مهم‌ترین شاخصها در سپردن امور و مسئولیتها دانستند و با تأکید بر لزوم مراقبت مسئولان در رعایت بیت‌المال، خویشتنداری در برابر طغیان نفس و پرهیز جدی از مال‌اندوزی و میل به اشرافیت، گفتند: سلوک پیغمبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) کاملاً بر خلاف دنیاطلبانی بود که به دنبال کسب قدرت برای رسیدن به شهوات نفسانی و مال و ثروت هستند و در جمهوری اسلامی نیز مسئولان موظفند با تمسک به سیره‌ی آن بزرگواران، از اسراف و زندگی اشرافی و تجملاتی پرهیز کنند^۳.</p> <p>« حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی صبح امروز (چهارشنبه) در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، شاخص‌های حکومت علوی یعنی «عدالت، پاکدامنی، پارسایی و با مردم بودن» را معیار ارزیابی و سنجش اقدامات مسئولان برشمردند و با بیان نکات مهمی درباره مسائل اقتصادی، سیاست خارجی و اتحاد و انسجام داخلی تأکید کردند: در زمینه اقتصاد باید قوی، پر حجم و با کیفیت کار کرد و مسئولان اقتصادی در حل مشکلات مردم شب و روز نشناسند^۴.</p> <p>« رفتار، باید رفتار انقلابی باشد؛ رفتار انقلابی به معنای رفتار غیرمدبرانه نیست، به معنای رفتار عاقلانه و مدبرانه و مجاهدانه است؛ حرکت جهادی. اینکه ما به مدیران مرتب توصیه میکنیم «مدیریت جهادی»، این در مورد مجلس، رفتار جهادی است، سخن گفتن جهادی است، اقدام کردن مجاهدانه و جهادی است، انقلابیگری است. روحیه‌ی ایمان و انگیزه‌ی انقلابی باید بر همه‌ی کارهای نماینده‌ی محترم مجلس حاکم باشد. نگهبانی از دستاوردهای انقلاب و مبنای نظام، جزو سوگند نمایندگی شما است که اگر این انجام نگیرد، حضور نماینده، هم از لحاظ قانونی اشکال پیدا میکند، هم از لحاظ شرعی اشکال پیدا میکند. اگر چنانچه</p>

۱. بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی ۱۳۹۶/۱۱/۲۹

۲. بیانات در دیدار کارگران ۱۳۹۶/۰۲/۱۰

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۰۲/۲۴

۴. بیانات رهبر انقلاب در دیدار رئیس‌جمهور و هیئت دولت ۱۳۹۷/۰۶/۰۷

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۱۰- از هرگونه اختلاط با اهداف غیرمشروع یا اهداف غیرمقبول و غیراخلاقی اجتناب کند</p> <p>۱۱- از نفوذ فساد در دستگاه جلوگیری کند</p>	<p>دستاوردهای انقلاب مراعات نشود و دستاوردهای نظام مورد توجه قرار نگیرد، این، هم از لحاظ قانون اساسی، هم از لحاظ شرع دچار مشکل میشود^۱.</p> <p>- «حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی ظهر امروز (دوشنبه) در دیدار جمعی از مسئولان و مدیران نظام با تبریک اعیاد و ماه رجب، این ایام مبارک را فرصتهایی برجسته برای عبادت و توسل خواندند و افزودند: کلید حل مشکلات، «دعا، یاد خدا و اصلاح دل‌ها» است و ماه رجب عید کسانی است که قصد اصلاح قلوب خود را دارند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر لزوم ایستادگی مسئولان بر اهداف اسلام و جمهوری اسلامی، گفتند: «تقوا» و «اجتناب از گناه، خیانت و دنیاطلبی» که عامل ایستادگی، و برای مسئولان از اوجب واجبات است، در گرو تقویت ارتباط با خدا است. ایشان با یادآوری روحیه‌ی انقلابی و خدمتگزارانه‌ی حاکم بر مدیران کشور در دهه‌ی ۶۰، خطاب به مسئولان خاطرنشان کردند: آیا آن احساسات و رفتارهای تحسین‌برانگیز را به یاد دارید؟ آیا آن بی‌اعتنایی به مال دنیا و اهتمام به خدمت را به یاد دارید؟ اشکال کار این است که گاهی آن ارزش‌ها فراموش می‌شود. رهبر انقلاب اسلامی راه جلوگیری از مبتلا شدن به غفلت و سقوط تدریجی را مراقبه خواندند و افزودند: همه‌ی ما مسئولان در جمهوری اسلامی احتیاج به تعمیر قلب خود داریم زیرا جمهوری اسلامی بر اساس اهداف و آرمان‌های مهمی همچون توحید و شریعت الهی، عدالت، آزادی و استقلال به‌وجود آمده و با حکومت‌های متعارف در دنیا متفاوت است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بخش دیگری از سخنانشان با تأکید بر لزوم ساماندهی فضای کسب‌وکار به‌عنوان زیربنای اقتصاد کشور، افزودند: انجام این کار جزو وظایف ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی است و آن ستاد نیز پیگیر حل مشکلات است اما باید کار با نیرو و انگیزه‌ی جوانانه دنبال و پیگیری شود^۲.</p>

۱ . بیانات رهبر انقلاب در دیدار نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی ۱۳۹۷/۰۳/۳۰

۲ . دیدار جمعی از مسئولان و مدیران نظام با رهبر انقلاب ۱۳۹۷/۰۱/۲۰